

Рубанов О.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Гуріна Д.П., заступник завідувача
лабораторії навчальної та наукової роботи
ДНДЕКЦ МВС України, к.ю.н.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ НЕПРИДАТНОГО ЗАМАХУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Кримінально-правова доктрина містить суперечливі погляди на визначення поняття непридатного замаху на кримінальне правопорушення. Так, кримінально-правове законодавство України містить ознаки закінченого та незакінченого замаху на кримінальне правопорушення. В теорії кримінального права науковці також виділяють замах на непридатний об'єкт (предмет) та замах з непридатними засобами. Однак варто звернути увагу на те, що окремі ознаки такого замаху досі видаються досить дискусійними.

Так, наприклад, А.В. Горностай, оцінюючи проблему придатного та непридатного замаху, зазначає, що значення такого поділу є досить важливим для теорії та практики. Перш за все, це дозволяє суду при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення більш глибоко враховувати всі обставини, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведене до кінця. Деякі вчені, не заперечуючи значної теоретичної та практичної цінності виділення непридатного замаху та його видів, вважають недоцільним його закріплення в законі (І.С. Тишкевич, В.Д. Іванов, А.В. Наумов). Такий підхід видається правильним, оскільки саме така позиція враховує те, що особа суб'єктивно вважала об'єкт (предмет) або засоби придатними і мала намір за їх допомогою вчинити кримінальне правопорушення, досягти злочинних наслідків. А отже, вчинення замаху на непридатний об'єкт (предмет) чи з непридатними засобами підлягає кримінальній відповідальності на загальних підставах. Таким шляхом йде і практика. М.Д. Дурманов, В.Ф. Кириченко, В.П. Тихий вважають, що існують два види непридатного замаху, які не тягнуть кримінальної відповідальності: замах з непридатними засобами, які обрані внаслідок крайнього невігластва, не пов'язаного з марновірством (наприклад, спроба отруїти м'ясом гадюки), та замах з марновірними засобами (закляття, магичні дії над портретом, одягом людини, які, на думку особи, здатні спричинити певну шкоду). Більш правильною в цьому питанні видається позиція М.Д. Дурманова, який вважав, що такі дії є не замахом на кримінальне правопорушення, а виявленням наміру, отже не є стадією вчинення

кримінального правопорушення, а тому не є кримінально караними. Це обумовлено тим, що саме через специфіку обраних засобів все вчинене особою внаслідок марновірства чи крайнього невігластва не становить загрози для суспільних відносин, що охороняються кримінальним законом. Отже, в цих діяннях відсутня суспільна небезпечність. А для визнання вчиненого замахом необхідно, щоб діяння створювало реальну загрозу суспільним відносинам, що охороняються кримінальним законом [1, с. 89-90].

Суть замаху на непридатний об'єкт зводиться до того, що він являє собою посягання на об'єкт, який не має тих властивостей, що малися на увазі при вчиненні кримінального правопорушення. Як вказує В.К. Грищук, причиною замаху на непридатний об'єкт є фактична непридатність об'єкта злочину для заподіяння йому суб'єктом шкоди. Наприклад, спроба крадіжки грошей чи цінностей з порожнього сейфу. У разі вчинення замаху на непридатний об'єкт можливість заподіяння реальної шкоди соціальним цінностям виключається, оскільки на місці вчинення злочину взагалі відсутнє те, на що спрямоване посягання, або предмет посягання чи потерпілий не має належних ознак (постріл у труп або манекен, помилково прийнятий за людину тощо). Натомість, визначення замаху з непридатними засобами полягає в тому, що суб'єкт застосував під час вчинення злочину такі засоби, які не відповідають бажаному призначенню і за своїми об'єктивними властивостями не здатні призвести до злочинного наслідку. Причиною замаху з непридатними знаряддями вчинення злочину є фактична непридатність застосованих суб'єктом знарядь для вчинення суспільно небезпечного діяння, яке є ознакою об'єктивної сторони складу злочину. Наприклад, винний застосовує об'єктивно неефективні знаряддя злочину, неспроможні довести злочинну поведінку до завершення. Замах з непридатними засобами існує там, де особа через помилку або через незнання використовує такі засоби, які в дійсності не можуть призвести до закінченого злочину, але сама вважає їх цілком придатними для цього [2, с. 77].

Варто погодитися з думкою про те, що природа непридатного замаху не відрізняється від природи будь-якого іншого замаху на кримінальне правопорушення; непридатний замах є також умисним вчиненням кримінального правопорушення, не завершеним злочинним результатом з причин, що не залежали від волі винної особи; однак причиною ненастання злочинного результату є фактична помилка суб'єкта відносно предмета та засобів посягання. Деякі країни світу виділяють окремо непридатний замах як вид незакінченої кримінальної протиправної діяльності. Однак найбільш дискусійним вважається питання караності та кваліфікації дій при непридатному замаху. Існують багато позицій науковців з цього приводу. Ми підтримуємо більшість науковців та

вважаємо, що, незважаючи на відсутність об'єктивної суспільної небезпеки внаслідок вчинення непридатного замаху, суттєвої різниці між придатними та непридатними засобами немає, тому що в діях особи, яка їх використовує, умисел вже ясно визначився.

Література

1. Горностаї А.В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин: монографія. Харків: Юрайт, 2013. 232 с.

2. Щутяк Л.С. Кримінальна відповідальність за замах на злочин за кримінальним законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 201 с.

УДК 343.2(043.2)

Ryabokon Yu.V., student,
first (bachelor's) level,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine
Scientific advisor: Semchuk N.O., Associated professor

HUMANITARIAN AID IN UKRAINE AND RESPONSIBILITY FOR ITS ILLEGAL USE

During the war throughout the country, humanitarian aid was one way out of the water, clothing and food shortages. Millions of people are in fear and despair, not knowing what will happen next. During the armed aggression of Russia, the urgency of these changes is difficult to overestimate, as Ukraine receives a lot of humanitarian aid from around the world and private organizations in the form of items and goods, as well as funds, charitable assistance and donations. And during martial law, such assistance must reach the recipients.

The President of Ukraine stressed the inadmissibility of looting, especially when it affects the lives of thousands of people. According to Art. 201-2 of the Criminal code of Ukraine sale of the goods of humanitarian aid or use of charitable donations, gratuitous help or the conclusion of other transactions concerning the disposition of such property, for the purpose of receiving profit is subject to criminal liability. But on March 24, the Verkhovna Rada of Ukraine passed a law on liability for the use of humanitarian aid during martial law. So, finally, the humanities will be imprisoned for misuse. This is very important in the conditions of the war with Russia, because now the whole civilized world has united to help Ukrainians who suffered as a result of hostilities. But, unfortunately, there are people who want to make money on someone else's mountain, and each of them must be prosecuted. The law criminalizes the misuse of humanitarian aid, charitable donations or gratuitous aid with the following possible sanctions: a fine of up to UAH 51,000 or